

มรดกโลกอาเซียน: มรดกโลกทางวัฒนธรรมในประเทศอินโดนีเซีย ASEAN World Heritage: the World Cultural Heritage in Indonesia

ธดา สิทธิธาดา

กลุ่มวิชาอาเซียนศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
siththada@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอข้อมูลมรดกโลกทางวัฒนธรรมของอาเซียนในประเทศอินโดนีเซีย 4 แห่ง คือ 1) กลุ่มวัดบุโรพุทโธ 2) แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซางีรัน 3) กลุ่มวัดปรัมบานัน และ 4) ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดบาหลี: ระบบซูบะกั หลักการตามปรัชญาไตรหิตครณะ โดยที่องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโก ได้จัดตั้งสภาการโบราณสถาน และมีการลงนาม “อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติหรืออนุสัญญามรดกโลก ค.ศ.1972” โดยมรดกโลกทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ถือเป็นสถานที่สำคัญมากของกลุ่มประเทศอาเซียน

คำสำคัญ: มรดกโลกอาเซียน, มรดกโลกทางวัฒนธรรมในประเทศอินโดนีเซีย

Abstract

This article presents for the information of the ASEAN World Cultural Heritage in Indonesia 4 places: 1) Borobudur Temple Compounds 2) Sangiran Early Man Site 3) Prambanan Temple Compounds and 4) Cultural Landscape of Bali Province: the Subak System as a Manifestation of the Tri Hita Karana Philosophy. Properties inscribed on the World Heritage List by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization or UNESCO under the Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage 1972. The 4 World Cultural Heritages in Indonesia were very important places in ASEAN countries.

Keywords: world heritage, the world cultural heritage in Indonesia

มรดกโลกอาเซียน: มรดกโลกทางวัฒนธรรมในประเทศอินโดนีเซีย

องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือ องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้จัดตั้งสภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites: ICOMOS) ให้เป็นที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการของยูเนสโก เพื่อทำงานด้านการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองโบราณสถาน และมีการลงนาม “อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ” (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า “อนุสัญญามรดกโลก” (World Heritage Convention) มีมติในการยอมรับการประชุมใหญ่สมัยสามัญครั้งที่ 17 ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน ค.ศ.1972 (พ.ศ. 2515) เป้าหมายของการขึ้นทะเบียนสถานที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ให้เป็นมรดกโลกก็เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นการดูแลรักษาสถานที่อันทรงคุณค่านี้ได้อย่างเหมาะสมซึ่งแผนการบริหารจัดการที่ดีภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะเป็นอีกหนทางหนึ่งที่สามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศได้อย่างมากและที่สำคัญคือจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้น ในปัจจุบัน (กรกฎาคม พ.ศ. 2557) มีมรดกโลกทั้งหมด 1,007 แห่ง ใน 161 ประเทศทั่วโลก ซึ่งแบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 779 แห่ง มรดกโลกทางธรรมชาติ

197 แห่ง และอีก 31 แห่งเป็นแบบผสมทั้งสองประเภท โดยอิตาลีเป็นประเทศที่มีจำนวนมรดกโลกมากที่สุด คือ 50 แห่ง ใน ส่วนของประเทศสมาชิกอาเซียนมีมรดกโลกรวม 36 แห่งใน 8 ประเทศ ได้แก่

1. ประเทศอินโดนีเซีย มีมรดกโลก 8 แห่ง แบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 4 แห่ง และมรดกโลกทางธรรมชาติ 4 แห่ง
2. ประเทศไทย มีมรดกโลก 5 แห่ง แบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 3 แห่ง และมรดกโลกทางธรรมชาติ 2 แห่ง
3. ประเทศกัมพูชา มีมรดกโลก 2 แห่ง แบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมทั้ง 2 แห่ง
4. ประเทศเวียดนาม มีมรดกโลก 8 แห่ง แบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 5 แห่ง มรดกโลกทางธรรมชาติ 2 แห่ง และมรดกโลกแบบผสมทั้งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ 1 แห่ง
5. ประเทศมาเลเซีย มีมรดกโลก 4 แห่ง แบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 2 แห่ง และมรดกโลกทางธรรมชาติ 2 แห่ง
6. ประเทศลาว มีมรดกโลก 2 แห่ง แบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมทั้ง 2 แห่ง
7. ประเทศฟิลิปปินส์ มีมรดกโลก 6 แห่ง แบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 3 แห่ง และมรดกโลกทางธรรมชาติ 3 แห่ง
8. ประเทศเมียนมาร์ มีมรดกโลก 1 แห่ง คือ มรดกโลกทางวัฒนธรรม¹

อินโดนีเซีย (Indonesia) หรือชื่อทางการคือ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia) เป็นหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุดในโลก ตั้งอยู่ระหว่างคาบสมุทรอินโดจีนกับทวีปออสเตรเลีย และระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิก อินโดนีเซีย เป็นประเทศที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีอาณาเขตใหญ่และกว้างยาวที่สุดในอาเซียน โดยมีพื้นที่ 1,919,440 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นดิน 1,826,440 ตารางกิโลเมตร และพื้นน้ำ 93,000 ตารางกิโลเมตร² มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ดังนี้ ทิศเหนือของเกาะกาลิมันตัน ติดต่อกับรัฐซาบารห์และซาราวักของประเทศมาเลเซีย โดยมีแนวสันเขาเป็นที่เส้นกั้นพรมแดน ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะอเรียญายาติดต่อกับน่านน้ำของประเทศของฟิลิปปินส์ ทิศตะวันออกติดต่อกับประเทศปาปัวนิวกินี ทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดต่อกับน่านน้ำของประเทศมาเลเซีย โดยมีช่องแคบมะละกาเป็นพรมแดนระหว่างเกาะสุมาตรากับประเทศมาเลเซีย³ อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 1 ในประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศอินโดนีเซีย มีมรดกโลก 8 แห่ง แบ่งเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม 4 แห่ง และมรดกโลกทางธรรมชาติ 4 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 1 มรดกโลกประเทศอินโดนีเซีย

อินโดนีเซีย	มรดกโลก
มรดกโลกทางวัฒนธรรม 4 แห่ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มวัดบุโรพุทโธ (Borobudur Temple Compounds) 2. แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซังกรัน (Sangiran Early Man Site) 3. กลุ่มวัดพรัมบานัน (Prambanan Temple Compounds) 4. ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดบาหลี่: ระบบซูบะก์ หลักการตามปรัชญาไตรहितครณะ (Cultural Landscape of Bali Province: the Subak System as a Manifestation of the Tri Hita Karana Philosophy)
มรดกโลกทางธรรมชาติ 4 แห่ง	<ol style="list-style-type: none"> 5. อุทยานแห่งชาติโกโมโด (Komodo National Park) 6. อุทยานแห่งชาติอุจุงกูลอน (Ujung Kulon National Park) 7. อุทยานแห่งชาติโลเร็นตส์ (Lorentz National Park) 8. มรดกป่าฝนเขตร้อนของเกาะสุมาตรา (Tropical Rainforest Heritage of Sumatra)

¹ United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. **World Heritage List**. Retrieved December 25, 2014, from <http://whc.unesco.org/en/list/>

² ไชยวัฒน์ คำชู และณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. **ประชาคมอาเซียนกับการปกครองท้องถิ่น**. (กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์, 2555). หน้า 41.

³ กฤษณก สุขสถิต. **สังคม วัฒนธรรม ประชาคมอาเซียน 10 ชาติ**. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาวพิมพ์, 2555). หน้า 41.59.

มรดกโลกทางวัฒนธรรม 4 แห่งในประเทศอินโดนีเซีย

ในบทความนี้จะกล่าวถึงมรดกโลกทางวัฒนธรรม 4 แห่งในประเทศอินโดนีเซีย คือ 1) กลุ่มวัดบุโรพุทโธ (Borobudur Temple Compounds) 2) แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซางีรัน (Sangiran Early Man Site) 3) กลุ่มวัดปรัมบานัน (Prambanan Temple Compounds) และ 4) ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดบาหลี: ระบบซูปบะก์ หลักการตามปรัชญาไตรหิตครณะ (Cultural Landscape of Bali Province: the Subak System as a Manifestation of the Tri Hita Karana Philosophy) ดังนี้

1. วัดบุโรพุทโธ (Borobudur Temple Compounds) พุทธสถานมหานิกายเก่าแก่นับพันปีของอินโดนีเซีย มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก บุโรพุทโธเป็นประจักษ์พยานถึงการหยั่งรากอย่างมั่นคงยาวนานของพระพุทธศาสนาในเกาะชวาสร้างโดยแรงงานและช่างฝีมือผู้สลักเสลาหินภูเขาไฟอย่างวิจิตรบรรจง ราว 1,200 ปี ที่ "บุโรพุทโธ" (Borobudur Temple) ศาสนสถานพุทธนิกายมหายานตั้งตระหง่าน ในภาคกลางของเกาะชวา มาถึงตอนนี้ถือว่าเป็นศาสนสถาน "พุทธ" ใหญ่ที่สุดในโลก และองค์การยูเนสโกได้ประกาศมรดกโลกใน มาตั้งแต่ พ.ศ. 2534 "บุโรพุทโธ" (Borobudur Temple) เป็นศาสนสถานของศาสนาพุทธนิกายมหายาน ที่ยิ่งใหญ่ และมีชื่อเสียงของอินโดนีเซีย สถานที่แห่งนี้ ตั้งอยู่ภาคกลางของเกาะชวา ห่างจากยอกยาการ์ตาไปทางตะวันตกเฉียงเหนือราว 40 กิโลเมตร "บุโรพุทโธ" สร้างขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 1293 – พ.ศ. 1393 โดยกษัตริย์แห่งราชวงศ์ไศเลนทร สร้างด้วยหินภูเขาไฟกว้างด้านละ 121 เมตร สูง 403 ฟุต รูปทรงแบบปิรามิด มีชั้นลดหลั่นกัน 8 ชั้น และใน 8 ชั้นนั้น 5 ชั้นล่างเป็นลาน 4 เหลี่ยม 3 ชั้นบนเป็นลานวงกลม และบนลานกลมชั้นสูงสุดมีพระสถูปตั้งสูงขึ้นไปอีก 31.5 เมตร เป็นมหาสถูปที่มีระเบียบซ้อนกัน จุดที่น่าสนใจคือ "บรมพุทโธ" มีอายุประมาณ 1,200 ปี ในขณะที่ในขณะที่ "นครวัด"ของกัมพูชาอายุยังไม่ถึง 900 ปี แปลว่า "บุโรพุทโธ" เก่าแก่กว่านครวัดถึง 300 ปี ก่อน พ.ศ. 2526 สถานที่แห่งนี้มีสภาพชำรุดมาก ต่อมา องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้ทำการบูรณะก่อนประกาศให้เป็นมรดกโลกใน พ.ศ. 2534⁴

ภาพที่ 1 กลุ่มวัดบุโรพุทโธ (Borobudur Temple Compounds)

ที่มา: <http://www.indonesia.travel/en/destination/233/borobudur>

⁴ "บุโรพุทโธ" ตระการตาศาสนสถาน "พุทธ" ที่อินโดนีเซียที่ใหญ่ที่สุดในโลก. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก<http://www.tnews.co.th/html/content/46649/>

ภาพที่ 2 กลุ่มวัดบุโรพุทโธ (Borobudur Temple Compounds)

ที่มา: <http://www.tnews.co.th/html/content/46649/>

ภาพที่ 3 กลุ่มวัดบุโรพุทโธ (Borobudur Temple Compounds)

ที่มา: <http://mgr.manager.co.th/Entertainment/ViewNews.aspx?NewsID=9560000058095&Html=1&CommentReferID=23743301&CommentReferNo=3&TabID=3&>

2. กลุ่มวัดปรัมบานัน (Prambanan Temple Compounds) เทวสถานของศาสนาฮินดูที่ยิ่งใหญ่บนดินแดนอิสลาม เป็นเทวสถานของศาสนาฮินดูที่เก่าแก่อันแสดงให้เห็นถึงสถาปัตยกรรมยุคประวัติศาสตร์บนเกาะชวาที่มีลักษณะเด่นคือสร้างด้วยศิลาบนฐานสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่เชื่อมให้ติดกันด้วยดินผสมยางไม้และตกแต่งรอบบริเวณด้วยเจดีย์สถูปขนาดใหญ่ วัดปรัมบานัน หรือเป็นที่รู้จักสำหรับคนท้องถิ่นว่า โรโร จองกรัง (Roro Jonggrang) โดยที่จะมีแท่นบูชาหลัก 3 ที่ ซึ่งอุทิศให้แก่ เทพเจ้าฮินดู 3 องค์ ได้แก่ พระพรหม พระศิวะและ พระวิษณุ สำหรับผู้มาเยี่ยมชมและนักท่องเที่ยวทั้งหลายนั้นจะได้รับอนุญาตให้เข้าชม เป็นบางส่วนเท่านั้น เพราะบางส่วนได้รับความเสียหายจากในอดีต แต่ที่ไม่ควรพลาดเป็นอย่างยิ่ง คือ การชมพระอาทิตย์ขึ้นบริเวณหลังวัดแห่งนี้ เวลาประมาณตี 5 ที่เหมาะที่สุดในการชมวิหารปรัมบานัน ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านปรัมบานัน ทางทิศตะวันออกของเมืองยอกยา ปรัมบานันเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบุโรพุทโธ เพราะเป็นเทวสถานในศาสนาฮินดูที่ใหญ่ที่สุดในอินโดนีเซีย วิหารแห่งนี้มีเทวาลัยหลักขนาดใหญ่ 3 หลังด้วยกัน คือ องค์ประธานหลังกลางที่ใหญ่ที่สุด เเด่นที่สุด และสูงที่สุด (ประมาณ 47 เมตร) เป็นเทวาลัยที่สร้างขึ้นถวายแด่พระอิศวร อีก 2 หลังเล็กลงมาแบ่งเป็นเทวาลัยทิศเหนือที่สร้างถวายแด่พระนารายณ์ และเทวาลัยทิศใต้ที่สร้างขึ้นถวายแด่พระพรหมนอกจากนี้ปรัมบานันยังมีเทวาลัยขนาดเล็กรายรอบอีกรวม 250 หลังเป็นองค์ประกอบ รวมไปถึงรูปปั้นรูปสลักอีกมากมาย ซึ่งด้วยความเก่า ความเก่า ความขลัง ความงาม ความยิ่งใหญ่อลังการ และความสำคัญแห่งรอยอดีตในศาสนาฮินดู ทำให้วิหารปรัมบานันได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) ให้เป็น ‘มรดกโลก’ (World Heritage) ในปี ค.ศ. 1991⁵

ตำนานพื้นบ้านเกี่ยวกับเจดีย์ปรัมบานันกล่าวไว้ดังนี้ กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ณ แคว้นปรัมบานันบนเกาะชวามีอาณาจักรฮินดูที่มีอำนาจอยู่ 2 แห่ง คือ อาณาจักรเป็งกิงและอาณาจักรโบโกอาณาจักรเป็งกิงเป็นอาณาจักรที่รุ่งเรือง และมี

⁵ Indochina explorer. ภาพสุดประทับใจ. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก <http://www.indochinaexplorer.com/viewshot.php?hotid=97>

ความอุดมสมบูรณ์ปกครองโดยกษัตริย์ที่ฉลาดหลักแหลมผู้มีนามว่าปราบู ตามาร์ โมโย ซึ่งมีโอรสเพียงองค์เดียวนามว่า เจ้าชาย ระเด่น บันดุง บอนโดโวโซ ส่วนอาณาจักรโบโกซึ่งเป็นเมืองขึ้นของอาณาจักรเป็งกิงปกครองโดยพระเจ้าปราบู โบโก ผู้โยโสโอหังและโหดเหี้ยมตั้งกษัตริย์ชอบกินเนื้อมนุษย์เป็นอาหารพระเจ้าปราบู โบโก มีราชธิดาผู้มีความงามราวกับเทพธิดา จากสรวงสวรรค์นามว่าเจ้าหญิง โลโร จองกรัง พระเจ้าปราบู โบโก มีความต้องการที่จะรุกรานและยึดอาณาจักรเป็งกิงไว้ในอำนาจ จึงสมคบคิดกับอำมาตย์คู่มือโหดเหี้ยมไม่ต่างกันว่าอำมาตย์กูโปโล ทำการเกณฑ์ชายหนุ่มมาฝึกให้เป็นไพร่พลทหาร และระดมทรัพย์สินของชาวบ้านเพื่อ ใช้ในการทำสงคราม เมื่อเตรียมการจนพร้อมสรรพแล้วจึงยกทัพเข้ารุกรานอาณาจักรเป็งกิงสงครามที่เกิด ขึ้นสร้างความเสียหายแก่ทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างมากโดยเฉพาะชาวเมืองเป็งกิง ต้องทนทุกข์ทรมารกับความยากจนและหิวโหย เมื่อพระเจ้าตามาร์ โมโย รับรู้ถึงความลำบากของประชาชนจึงมีรับสั่งให้เจ้าชายระเด่นบันดุงยกทัพเข้าต่อสู้กับพระเจ้าปราบูโบโกด้วยเหตุที่เจ้าชายระเด่นบันดุงเป็นผู้มีฤทธิ์เดช จึงสามารถสังหารพระเจ้าปราบูโบโกลงได้ อำมาตย์กูโปโลเมื่อเห็นกษัตริย์ของตนถูกสังหารจึงถอยทัพกลับเข้าเมือง พร้อมทั้งแจ้งกับเจ้าหญิงโลโรว่า พระราชบิดาของนางได้ถูกสังหารโดยเจ้าชาย ระเด่นบันดุง ทำให้เจ้าหญิงโลโรเสียใจเป็นอย่างมาก

หลังจากมีชัยชนะต่อพระเจ้าปราบูโบโก เจ้าชายระเด่นบันดุง ก็ยกทัพติดตามอำมาตย์กูโปโลไปจนถึงในเมืองเมื่อพบเห็นเจ้าหญิง โลโรผู้งามราวกับนางฟ้าก็เกิดหลงรักอยากจะทำนางเป็นภรรยาแต่เจ้าหญิงโลโร ไม่ต้องการเนื่องจากเจ้าชายระเด่น บันดุงเป็นผู้ที่สังหารบิดาของตน จึงกำหนดเงื่อนไขขึ้นมาสองข้อ หากเจ้าชายสามารถทำตามเงื่อนไขนางจึงจะยอมแต่งงานด้วยเงื่อนไขข้อแรกคือให้ ขุดสระน้ำขนาดใหญ่ภายหลังได้ชื่อว่า ซุมูร์ จาลาตุนดา (sumur Jalatunda) เงื่อนไขที่สองคือ จะต้องสร้างเจดีย์ 1,000 องค์ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งคืนเจ้าชายระเด่นบันดุงก็รับเงื่อนไขทั้งสองของนาง เจ้าชายระเด่นบันดุงจึงสั่งการให้สร้างสระน้ำจนเสร็จอย่างรวดเร็วแล้วจึงเชิญเจ้าหญิง โลโร มาตรวจดู เมื่อมาถึงสระน้ำเจ้าหญิงโลโรก็ออกอุบายให้เจ้าชายลงไปว่ายน้ำให้ดูแล้วแอบ สั่งให้อำมาตย์กูโปโลนำก้อนหินมาถมเพื่อฝังร่างเจ้าชายระเด่นบันดุงไว้ได้ สระน้ำแต่เจ้าชายระเด่นบันดุง สามารถร่ายคาถาป้องกันตนเองและหนีออกมาจากสระได้ได้อย่างปลอดภัยแล้วกลับไป หาเจ้าหญิงโลโรด้วยความโกรธแค้นแต่เมื่อได้เห็นใบหน้าอันงดงามของเจ้าหญิงก็ ทำให้คลายความโกรธลงเจ้าหญิงโลโรจึงทวงสัญญาข้อที่สองที่ให้เจ้าชายระเด่น บันดุงสร้างเจดีย์ 1,000 องค์ให้เสร็จภายในคืนเดียวเจ้าชายจึงร่ายมนต์เรียก เหล่าภูติผีปิศาจให้มาช่วยสร้างเจดีย์ให้ทันเวลาแต่เจ้าหญิงโลโรไม่ต้องการ แต่งานกับเจ้าชายระเด่นบันดุงจึงสั่งให้นางกำนัลทั้งหลายนำพาน้ำไปเผาทาง ทิศตะวันออกเพื่อให้ท้องฟ้ามีสีแดงสว่างเหมือนกับเวลารุ่งเช้าเพื่อทำให้ไก่ ขันเหล่าภูติผีปิศาจปีศาจเมื่อเห็นถึงเวลารุ่งเช้าแล้วจึงหยุดการทำงาน แล้วกลับไปรายงานเจ้าชายระเด่นบันดุงว่าไม่สามารถสร้างเจดีย์ 1,000 องค์ ให้เสร็จทันเวลาได้ แต่ได้สร้างเสร็จไปแล้ว 999 องค์ ยังขาดแค่เพียงองค์เดียวเท่านั้น เจ้าชายระเด่นบันดุงรับรู้ด้วยญาณได้ว่าที่จริงแล้วยังไม่ครบกำหนดเวลาหนึ่งคืน แต่เป็นเพราะอุบายของเจ้าหญิงโลโรแต่ก็เรียกให้เจ้าหญิงโลโรมาตรวจนับเจดีย์ ทั้งหมดเจ้าหญิงจึงแจ้งว่าเจดีย์ที่สร้างขึ้นไม่ครบตามสัญญาเพราะมีเพียง 999 องค์ ดังนั้นนางจึงไม่ต้องแต่งงานด้วยเจ้าชายระเด่นบันดุงรู้สึกโกรธมากที่เจ้าหญิงโลโรไม่ยอมรับการขอแต่งงานของ แคมยังออกอุบายเพื่อทำร้ายและกลั่นแกล้งต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เจ้าชายทำตามเงื่อนไขได้ จึงประกาศวาจาสิทธิ์ว่า..“โลโร จองกรัง เอ๊ย เจดีย์ที่ขาดอยู่อีก 1 องค์ มันก็คือตัวเจ้าเองอย่างไรเล่า” เมื่อสิ้นคำวาจาสิทธิ์ร่างของเจ้าหญิงโลโร จองกรัง ก็เปลี่ยนไปกลายเป็นรูปปั้นหิน อีกทั้งบรรดานางกำนัลก็ต้องคำสาปให้เป็นสาวแก่ดูแลเจดีย์ไปจนสิ้นชีวิตด้วยเหตุนี้คนในยุคก่อนจึงมีความเชื่อว่า หากใครพาคูรักมาที่เจดีย์ปรัมบานันแห่งนี้ ความรักของทั้งคู่ก็จะสิ้นสุดลง⁶ นั่น คือตำนานของเจดีย์ปรัมบานัน อันสวยงามมาถึงทุกวันนี้

⁶ ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน เจดีย์ปรัมบานัน ยอดกาการ์ตา อินโดนีเซีย. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก <http://www.baanjompra.com/webboard/forum.php?mod=viewthread&tid=881>

ภาพที่ 4 กลุ่มวัดปรัมบานัน (Prambanan Temple Compounds)

ที่มา: <http://www.worldheritagesite.org/sites/prambanan.html>

ภาพที่ 5 กลุ่มวัดปรัมบานัน (Prambanan Temple Compounds)

ที่มา: <http://indonesia-duangporn.blogspot.com/2013/03/12.html>

ภาพที่ 6 กลุ่มวัดปรัมบานัน (Prambanan Temple Compounds)

ที่มา: <http://www.mitmaiteetour.com/index.php?lay=show&ac=article&id=539706652&Ntype=25>

3. แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซังจี้รัน (Sangiran Early Man Site) แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซังจี้รัน อยู่ในประเทศอินโดนีเซีย ที่ตั้งแหล่งโบราณคดีขุดค้นพบตั้งแต่ปี ค.ศ. 1936-1941 (พ.ศ. 2479-2486) พบฟอสซิลมนุษย์ และต่อมาก็พบฟอสซิลของ “Meganthropus erectus/Homo erectus” จำนวน ๕๐ ซาก⁷ เป็นแหล่งขุดค้นทางมานุษยวิทยาอันเก่าแก่

⁷ World Heritage of ASEAN. แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซังจี้รัน (Sangiran Early Man Site). ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก http://www.hiu.mutt.ac.th/2014/wdc/data/world_heritage_of_asean/

ไซปรีตนาวิวัฒนาการมนุษย์แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซังจี้รันเปรียบดังสวรรค์ของนักมานุษยวิทยาด้วยเป็นผืนปฐพีเก่าแก่ที่มีการขุดค้นพบฟอสซิลมนุษย์ตั้งแต่ยุคเริ่มแรกกระทั่งมาเป็นมนุษย์ยุคปัจจุบันจำนวนมากทั้งยังค้นพบเครื่องใช้ไม้สอยจากหลากหลายยุคอันแสดงถึงพัฒนาการทางวัฒนธรรมที่ยาวนานซึ่งสัมพันธ์กับนิเวศวิทยาบนดินแดนแถบนี้

ภาพที่ 7 แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซังจี้รัน (Sangiran Early Man Site)

ที่มา: http://www.hiu.mutt.ac.th/2014/wdc/data/world_heritage_of_asean/

ภาพที่ 8 แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซังจี้รัน (Sangiran Early Man Site)

ที่มา: <http://whc.unesco.org/en/list/593>

ภาพที่ 9 แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซังจี้รัน (Sangiran Early Man Site)

ที่มา: <http://www.worldheritagesite.org/sites/sangiran.html>

4. ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดบาหลี: ระบบชูปะกั หลักการตามปรัชญาไตรหิตครณะ (Cultural Landscape of Bali Province: the Subak System as a Manifestation of the Tri Hita Karana Philosophy)

ระบบชูปะกัอันแสดงถึงปรัชญาไตรหิตครณะวิถีชลประทานแบบดั้งเดิมวัฒนธรรมเขตบาหลีนี้แสดงให้เห็นถึงการถ้อยถ้อยอาศัยอันสร้างความสมดุลและความกลมกลืนระหว่างมนุษย์ ศาสนา และธรรมชาติ จนก่อให้เกิดรูปแบบกิจกรรมขึ้นบนไดอันยั่งยืน ทั้งรังสรรค์ภูมิทัศน์ที่โดดเด่นงดงาม

ชูปะกั (Subak) คือ ชื่อของระบบการจัดการน้ำ (ชลประทาน) สำหรับนาข้าวบนเกาะบาหลี จังหวัดบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งมีการคิดค้นเป็นเวลานานกว่า 1,000 ปี ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 9 สำหรับชาวบาหลี ระบบชลประทานบนเกาะนั้นไม่ยากที่จะจินตนาการสำหรับพืชพรรณต่าง ๆ แต่น้ำถูกใช้ในการสร้างระบบนิเวศที่ยั่งยืน นาข้าวในบาหลีถูกสร้างรอบ ๆ วัด และการจัดสรรน้ำถูกสร้างโดยนักบวช ชูปะกัคือระบบชลประทานที่ยั่งยืนตามธรรมชาติซึ่งผูกสังคัมเกษตรกรรมบาหลีเข้า ด้วยกันภายในศูนย์ชุมชนของหมู่บ้านและวัดบาหลี ครอบคลุม 19,500 เฮกตาร์ การจัดการน้ำอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของนักบวชในวัดต่าง ๆ ซึ่งมีการฝึกฝนปรัชญาไตรหิตครณะ (Tri Hita Karana) หรือความสัมพันธ์ของดินแดนระหว่างวิญญาณ โลกมนุษย์ และพระเจ้าไตรหิตครณะเกี่ยวข้องกับวิธีการโบราณตามอย่างในอินเดียโดยฤๅษีในศาสนาฮินดู⁸

ภาพที่ 10 ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดบาหลี (Cultural Landscape of Bali Province)
ที่มา: <http://whc.unesco.org/en/list/1194/gallery/>

ภาพที่ 11 ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดบาหลี: ระบบชูปะกั หลักการตามปรัชญาไตรหิตครณะ
ที่มา: <http://whc.unesco.org/en/list/1194>

⁸ ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดบาหลี : ระบบชูปะกั หลักการตามปรัชญาไตรหิตครณะ. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก <http://www.asian-trip.com/world/indonesia/in06-th.pdf>

ภาพที่ 12 ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดบาหลี: ระบบชูปะกั หลักการตามปรัชญาไตรหิตครณะ
ที่มา: <http://m-tsyganov.livejournal.com/448931.html>

เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีวงกลมล้อมรอบโดยลากเส้นต่อเนื่องกัน รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสแทนความหมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์
สร้างสรรค์ขึ้นมา ส่วนวงกลมที่ล้อมรอบหมายถึงธรรมชาติ สภาพแวดล้อม ทั้งสองสิ่งนี้จะอยู่ใกล้ชิดกันแยกจากกันไม่ได้ รอบ
วงกลมอีกชั้นหนึ่งเป็นตัวอักษร 3 ภาษาแปลว่า มรดกโลก คือ ภาษาอังกฤษ (WORLD HERITAGE) ภาษาฝรั่งเศส
(PATRIMOINE MONDIAL) ภาษาสเปน (PATRIMONIO MUNDIAL) สัญลักษณ์นี้มองโดยรวมแล้วจะเป็นรูปทรงกลมมีความ
หมายเห่กเช่นโลก และขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความพยายามในการปกป้องมรดกโลกทั้งมรดกทางวัฒนธรรม
และมรดกทางธรรมชาติอีกด้วย

ภาพที่ 13 สัญลักษณ์มรดกโลก (The World Heritage Logo)
ที่มา: <http://www.info.ru.ac.th/province/Sukhotai/world5.htm>

เอกสารอ้างอิง

- กฤษชก สุขสถิต. สังคม วัฒนธรรม ประชาคมอาเซียน 10 ชาติ. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาวพิมพ์, 2555). หน้า 41.59.
ไชยวัฒน์ คำชู และ ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. ประชาคมอาเซียนกับการปกครองท้องถิ่น. (กรุงเทพฯ: ส เจริญการพิมพ์,
2555). หน้า 41.
"บุโรพุทโธ" ตระการตาศาสนสถาน"พุทธ" ที่อินโดนีเซียที่ใหญ่ที่สุดในโลก. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก
<http://www.tnews.co.th/html/content/46649/>
ตำนาน-นิทานพื้นบ้าน เจตีย์ปรัมบานัน ยอดยาคารตา อินโดนีเซีย. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก
<http://www.baanjompra.com/webboard/forum.php?mod=viewthread&tid=881>
ภูมิทัศน์วัฒนธรรมของจังหวัดบาหลี : ระบบชูปะกั หลักการตามปรัชญาไตรหิตครณะ. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก
<http://www.asian-trip.com/world/indonesia/in06-th.pdf>

Indochina explorer. ภาพสุดประทับใจ. ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก <http://www.indochinaexplorer.com/viewhotshot.php?hotid=97>

World Heritage of ASEAN. แหล่งมนุษย์ยุคเริ่มแรกซังจี้รัน (Sangiran Early Man Site). ค้นเมื่อ 22 มกราคม 2558 จาก http://www.hiu.rmutt.ac.th/2014/wdc/data/world_heritage_of_asean/

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. **World Heritage List**. Retrieved December 25, 2014, from <http://whc.unesco.org/en/list/>

<http://www.indonesia.travel/en/destination/233/borobudur>

<http://www.tnews.co.th/html/content/46649/>

<http://mgr.manager.co.th/Entertainment/ViewNews.aspx?NewsID=9560000058095&Html=1&CommentReferID=23743301&CommentReferNo=3&TabID=3&>

<http://www.worldheritagesite.org/sites/prambanan.html>

<http://indonesia-duangporn.blogspot.com/2013/03/12.html>

<http://www.mitmaiteetour.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=539706652&Ntype=25>

http://www.hiu.rmutt.ac.th/2014/wdc/data/world_heritage_of_asean/

<http://whc.unesco.org/en/list/593>

<http://whc.unesco.org/en/list/593>

<http://whc.unesco.org/en/list/1194/gallery/>

<http://whc.unesco.org/en/list/1194>

<http://m-tsyganov.livejournal.com/448931.html>

<http://www.info.ru.ac.th/province/Sukhotai/world5.htm>